

Schoenmakers en schoentechnici

UIT DE PRAKTIJK

**Goed bezig zijn geeft
een goed gevoel**

“Ik heb al mijn producten bekeken op de site. Ze waren allemaal goed veilig. Eigenlijk zou ik dat bijvoorbeeld elk jaar moeten doen. De producten veranderen tenslotte en er komen nieuwe bij.” Hans Heine, schoenmaker in Amstelveen, heeft ook een kap bij de afzuiging van de lijmtafel. Er komen dan veel minder lijmdampen in de ruimte. Het project Schoentechniekveilig is belangrijk geweest voor de branches. Heine: “Iedereen is nu bewuster bezig met stoffen. Ik ben bijvoorbeeld anders gaan slijpen om blauwe walm te voorkomen. Ook maak ik de werkplaats nu op een andere manier schoon. Vroeger was dat: de luchtkraan flink open en blazen maar. Met een grote stofwolk tot gevolg. Ik doe dat nu gedoseerd.”

De samenwerking tussen de twee branches is sterk verbeterd. “Ondanks de cultuurverschillen kunnen we veel van elkaar leren. Er zijn veel tips uitgewisseld.” Uit onderzoek bleek overigens dat het met de schadelijkheid van het werk wel meeviel. Heine: “Het geeft een goed gevoel dat te weten. Mijn vrouw en ik zijn beiden schoenmaker en komen uit grote schoenmakersfamilies. Binnen onze familie hebben we gelukkig ook geen ellende ondervonden van ziekte door werk. Dat willen we graag zo houden. Daarom ben ik zo enthousiast over het project.”

RESULTATEN

De Nederlandse Schoenmakers Vereniging (NSV) voert al enkele jaren een actief beleid op het gebied van de omgang met gevaarlijke stoffen op de werkplek. Veel schoenherstellers werken dagelijks met allerlei stoffen. Een risicoclassificatiesysteem zou duidelijk kunnen maken in welke risicoklasse een product valt. Belangrijkste instrumenten:

Database

De website www.schoentechniekveilig.nl helpt werkgevers en werknemers in de schoentechniek met het veilig omgaan met stoffen. De site heeft een database met productcodes die de risico's van het werken met chemische producten weergeven. De risico's zijn berekend met de gegevens van de VIB's van deze producten. Met een heldere kleurcodering is in een oogopslag duidelijk wat mogelijke risico's zijn.

PIMEX

De schoenherstelsector heeft een aantal PIMEX-films ontwikkeld. De films laten zien wat goede en slechte praktijken zijn bij enkele veelvoorkomende handelingen in de branche.

Voorlichtingscampagne

Een voorlichtingscampagne heeft het belang van het gebruik van het risicoclassificatiesysteem onderstreept. De NSV en NVOS hebben voorlichting gegeven op regioavonden en maakten daarbij gebruik van het PIMEX-materiaal, goede praktijken en een stoffenposter.

Partners in het project

Nederlandse Schoenmakers Vereniging
Nederlandse Vereniging van Orthopedisch Schoentechnici

Contactpersoon: Margret Hoekenga-Idema, telefoon: 0226 42 31 49,
e-mail: info@schoenmaker.nl

MEER INFORMATIE

www.schoentechniekveilig.nl
www.schoenmaker.nl
www.nvos.nl

“Leveranciers staan in de rij
om mee te werken.”

Margret Hoekenga

Verbeterde arbo door samenwerkende branches

De brancheorganisaties voor schoenherstellers en orthopedische schoentechnici werkten samen aan een pallet van maatregelen die de arbeidsomstandigheden in de branches verbeteren. Zo willen zij ook het imago van de branches verbeteren. De leveranciers staan in de rij om mee te werken.

De schoenherstellers en de orthopedische schoentechnici hebben elk een branchevereniging. Omdat de werkzaamheden en de stoffen veel overeenkomsten kennen, is uiteindelijk besloten tot een gezamenlijk VASSt-project. Margret Hoekenga, penvoerder van het project: "Het lijkt voor de hand te liggen om samen op te trekken, maar er zijn toch cultuurverschillen tussen deze beroepsgroepen. Bovendien is het, als je het alleen financieel ziet, geen groot probleem. Goed omgaan met stoffen scheelt één WAO'er per jaar."

De twee branches zijn relatief klein. Ook daarom was het goed om beide branches erbij te betrekken. Hoekenga: "Voor deze projecten geldt dat SZW vijftig procent financiert. De andere vijftig procent wordt door de branche opgebracht, met name door ureninzet van leden. Met twee brancheverenigingen konden meer leden hun uren inbrengen. Mede door de overtuigingskracht van het ministerie hebben de branches besloten tot een gezamenlijk project."

Engelstalig

Het project heeft zich met name gericht op risicoclassificatie van producten en een branchespecifiek arbo-instrument voor schoentechnisch werk. Daarnaast worden

alle veiligheidsinformatiebladen (VIB's) op het systeem geplaatst. Hoekenga: "Van de producten wilden we weten wat de risico's zijn bij inademing van de damp, en wat het risico is bij huidcontact. Voor de risicoclassificatie van het inademen van de damp is gekozen voor de zogenoemde Occupational Air Requirement (OAR). Dat is een maat voor de benodigde lucht om de concentratie van de gevaarlijke stof onder de norm te brengen. Voor het risico bij huidblootstelling is aansluiting gezocht bij de classificatie van Aware. Deze drukt het potentiële gevaar uit in de klassen I tot en met V. De gebruikers kunnen bij hun productkeuze de codes vergelijken en in een oogopslag de minst schadelijke producten kiezen." De codes worden berekend op

basis van de ranges die op het VIB staan. Hoekenga: "Sommige leveranciers zijn bereid gebleken de risico's te berekenen op basis van de daadwerkelijke receptuur. Daar hebben we een Engelstalige handleiding voor gemaakt. Als de leveranciers zich daaraan houden, hanteren wij die gegevens in plaats van de ranges van het VIB. Ook zijn er leveranciers die zijn overgegaan op andere producten omdat die betere productcodes opleverden. We kunnen concluderen dat de leveranciers het heel serieus nemen."

Schoentechniek

Het uiteindelijke risico is ook afhankelijk van de manier waarop het product wordt gebruikt. Het gebruik van een digitaal instrument ligt dan voor de hand. Dit combineert de handeling, de omstandigheden en de stof en bepaalt daarmee het risico op het werk. Daarom is de 'Schoentechniekveilig' ontwikkeld. Deze wordt bij voorkeur ook gekoppeld aan de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Als voorbeeld voor Schoentechniekveilig gold de Stoffenmanager. Deze is eerder ontwikkeld, onder andere onder regie van SZW. De Schoentechniekveilig is gevuld met de producten, de handelingen en daarmee de omstandigheden uit de schoentechnische praktijk en is beschikbaar op de site www.schoentechniekveilig.nl. Iedereen kan daar het risico schatten en keuzes maken ten aanzien van producten en werkwijzen. Hiervan wordt een werkplekinstructiekaart (WIK) gemaakt.

In het kader van het project zijn ook 'goede praktijken' en PIMEX-filmpjes ontwikkeld. De goede-praktijkcampagnes zijn: 'Lijmen met verstand', 'Schuren met verstand' en 'Verstandig met je huid'. Voor de eerste twee zijn er PIMEX-filmpjes. Deze maken aanschouwelijk hoe het toepassen van goede praktijken de blootstelling vermindert. Een derde PIMEX-filmpje gaat over het gebruik van perslucht.

Samenwerking

Hoekenga: "Het project heeft voor ons verrassende wendingen genomen. We zijn tijdens het project aangenaam verrast door de medewerking van de leveranciers – met name een van hen – en de inzet van bijvoorbeeld TNO. Verschillende leveranciers hebben toegezegd de risicocodes op de verpakkingen te gaan vermelden. Die codes worden in toenemende mate gebaseerd op werkelijke recepturen. De belangrijke WIK's van Schoentechniekveilig.nl worden zeer gewaardeerd door de branche. Deze resultaten kunnen alleen worden bereikt door collectief handelen, samenwerking binnen de keten en door de werkers in de branche nadrukkelijk erbij te betrekken. We hebben de handschoenen opgepakt en met veel plezier aan dit project gewerkt."

UIT DE PRAKTIJK

Vergelijkingscodes op de etiketten

Rico Fiora van Maiburg Lijmen: "Adel verplicht. Als marktleider in lijmen voor schoenfabricage, schoenreparatie, orthopedie en podologie werken we graag mee met dit soort initiatieven. In 1999 hebben we ook al een project gedaan met de Schoenfederatie om met watergedragen lijmen producten met oplosmiddelen bij de schoenfabricage te vervangen.

Ik vind Schoentechniekveilig een fantastisch project. Wij zijn nu bezig onze etiketten te vervangen door exemplaren waar de OAR- en de Aware-codes op staan. De gebruiker kan dan in een oogopslag zien met wat voor soort product hij te maken heeft. Door de database, die op de achtergrond op de site werkt, kan de gebruiker de producten bovendien op risico's vergelijken. Schoentechniekveilig verdient het om volop in de schijnwerpers te staan, en wij werken daar graag aan mee. Wij willen tenslotte ook marktleider blijven."